

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2021-03-31
Besvaras senast
2021-04-07 kl. 12.00

Till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2391 Utrivning av dammar

Sverige har en lång historia av användning av vattendammar. I cirka 85 procent av Sveriges vattendrag har vattnets kraft historiskt nyttjats på något vis, här har fallhöjder använts för till exempel kvarnar, sågverk, smedjor och järnbruk. De första fördämningarna gjordes för mer än tusen år sedan. Några av dessa anläggningar är i nutid utvecklade för energiproduktion som än i dag står för en betydande del av landets energiproduktion.

I Värmlands län har dammarna och vattenkraften historiskt varit mycket betydelsefulla. De var en viktig grund för basindustrins uppbyggnad tillsammans med råvaror. Därför finns det många mindre dammar i länet som i dag inte har samma betydelse för kraftproduktion eller driften av sågverk och järnverk som de en gång hade.

Många dammar är dock fortfarande en stor angelägenhet för befolkningen. Tack vare dammarna har många sjöar tillkommit som ger attraktiva boendelägen, möjligheter till fiske och annan rekreation. Även alla våra sjöar ger ett vackrare landskap och uppskattas av våra turister. Tillgången till sjöar är också viktig vid skogsbränder. Dammarna fyller en viktig funktion för vattenregleringen. Men en damm har även negativa konsekvenser för miljön.

I takt med tiden och allt mindre ekonomiska intressen underhålls befintliga dammar allt mindre. Ofta är det stora energiföretag som är ägare. När de inte längre ser ekonomiska intressen i dammen ansöker man om rivning.

I min hemkommun Hagfors är flera objekt aktuella, till exempel Grängen, Stora Ullen och Västra och Östra Görsjön som Fortum vill riva. Dessa planer väcker stora känslor hos allmänheten. Jag vill påstå att det finns en kraftig folklig opinion mot rivning av dammar. Vi som folkvalda ska lyssna på folket, och vi måste finna en bättre balans där allmänhetens intressen har en större betydelse.

Det krävs tillstånd för utrivning av dammar enligt miljöbalken. Prövningsmyndighet för dessa frågor är mark- och miljödomstolen. De beslut om utrivning som fattas av mark- och miljödomstolen föregås av utredning av effekterna av en utrivning. Ett tillstånd till utrivning kan förenas med villkor. Även kulturämbetet kan kopplas in.

Länsstyrelsen har tillsyn av vattenkraftverk och dammar. Det innebär att de

kontrollerar att verksamheten uppfyller reglerna i miljöbalken och EU:s vattendirektiv.

Trots krav på utredningar och tillstånd rivs dammar i en allt snabbare takt. I de flesta fallen väger dammägarens intressen större än allmänhetens intressen av att bevara en damm. Det borde gå att tillse att även andra intressen än ägarens kan tillgodoses bättre än i dag.

Med anledning av detta vill jag fråga miljö- och klimatminister Per Bolund:

Hur ser ministern på möjligheterna att se över möjligheten att vid tillståndsprövning för utrivning av dammar ta bättre hänsyn till allmänintresset och att tillkännage detta för regeringen?

.....

Mikael Dahlqvist (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders